

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE**

DIREKTORAT ZA TRG DELA IN ZAPOSLOVANJE

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 369 76 04

F: 01 369 76 69

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

Številka: 092-156/2011

Datum: 6. 4. 2011

Zadeva: Odgovor na predlog Predlagam.vladi št. 1462: Reforma dela na črno

Zveza: vaš dopis št. 092-62/2011/1 z dne 17. 3. 2011

Spoštovani,

na podlagi podanega predloga preko spletnega orodja »predlagam.vladi.si« št. 1462, glede reforme dela na črno, vam v nadaljevanju posredujemo odgovor oziroma stališče.

Siva ekonomija je pojav, ki ga najdemo v vseh državah, v vseh gospodarstvih in v vseh političnih sistemih. Njeni negativni vplivi so občutni tako za delodajalce kot delojemalce kot tudi za državo, socialno zavarovanje, premoženje ter varnost ljudi in okolja. Siva ekonomija med drugim vpliva na izpad davčnih prihodkov, izpad prispevkov za socialno zavarovanje, na neupravičeno uveljavljanje socialnih pomoči, na višje davčno in dajatveno breme za podjetja in delavce, ki delajo legalno.

V Republiki Sloveniji je sive ekonomije precej, saj njen delež po različnih ocenah predstavlja med 17 in 25 % BDP. Glede na to, da sta delo in zaposlovanje na črno navzoča v mnogih panogah in okoljih, je Vlada RS sprejela ukrepe za učinkovito odkrivanje in preprečevanje teh dveh pojavov ter odpravo njunih negativnih posledic. Na obseg in moč sive ekonomije v Sloveniji v zadnjih letih nenehno opozarjajo različne študije in analize ter različne organizacije.

Pravna podlaga na področju dela in zaposlovanja na črno je Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Ur. list RS, št. 118/06, 29/2010, v nadaljevanju: zakon). V zakonu je v 3. členu jasno navedeno, kaj se šteje za delo na črno, in sicer:

» (1) Za delo na črno se šteje opravljanje dejavnosti oziroma dela v naslednjih primerih:

– če pravna oseba opravlja dejavnost, ki je nima vpisane v sodni register, oziroma opravlja dejavnost, ki je nima določene v temeljnem aktu, ali če nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane ali v temeljnem aktu določene dejavnosti,

-če podjetnik opravlja dejavnost, katere nima vpisane v ustrezen register, ali če nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane dejavnosti,

– če pravna oseba ali podjetnik opravlja dejavnost kljub začasni prepovedi opravljanja dejavnosti,

– če tuje podjetje ne opravlja dejavnosti v Republiki Sloveniji prek podružnic ali opravlja dejavnost brez ustreznega dovoljenja,

– če posameznik opravlja dejavnost oziroma delo in ni vpisan ali priglašen kot to določa ta ali drugi zakoni.«

Delo in zaposlovanje na črno lahko ogrozi temelje socialne države in onemogoči oziroma bistveno zmanjša obseg določenih javnih storitev, ki jih sedaj dojemamo kot samoumevne, kot so npr. brezplačno šolstvo, zdravstvene storitve, dopust za nego otroka, socialna pomoč in pomoč brezposelnim, ter druge javne storitve kot npr. knjižnice, javni vrtci, itd. Plačevanja davkov in prispevkov omogoča posameznikom dostopnost do zgoraj navedenih javnih storitev.

Tudi z vidika gospodarstva je delo in zaposlovanje na črno izredno problematično, saj povzroča nelojalno konkurenco na trgu. Gospodarske družbe in samostojni podjetniki, ki opravljajo dejavnost v skladu s predpisi, ne morejo konkurirati tistim, ki delajo na črno, saj lahko le-ti ponudijo strankam bistveno nižje cene, ki niso obremenjene s prispevki in davki. Vendar po drugi strani ponujajo storitev brez garancije in brez zavarovanj. Potrošniki pa tudi nimajo pravico do uveljavljanja odškodninskih in garancijskih zahtevkov.

Delo in zaposlovanje na črno predstavlja tveganje in negativne posledice z vidika socialne države, gospodarstva in posameznika - državljana. Ne glede na to, da lahko v posameznih obdobjih tudi dopolnjuje legalno gospodarstvo in lajša socialne napetosti družbe, jo države zaradi njenega negativnega vpliva moralno in pravno obsojajo ter preganjajo.

Med ključnimi težavami pri preprečevanju dela in zaposlovanja na črno moramo izpostaviti tudi povpraševanje po tovrstnih storitvah. Z ustrežno informiranostjo posameznikov o negativnih učinkih zanj osebno (npr. storitev brez računa = storitev brez garancije), se povpraševanje po storitvah na črno zniža.

Sedanja zakonska ureditev omogoča tudi nekatere druge oblike dela, ki ne sodijo med delo na črno. Zakon tako določa izjeme, ki se ne glede na določbe 3. člena zakona ne štejejo za delo na črno, in sicer medsebojna sosedska pomoč, delo v lastni režiji, nujno delo, humanitarno, karitativno, prostovoljno in dobrodelno delo po tem zakonu in po drugih predpisih ter osebno dopolnilno delo.

Podanemu predlogu reforme dela na črno glede na navedeno ni možno slediti.

Pregled obstoječe zakonodaje in oblikovanje predlogov potrebnih sprememb za preprečevanje sive ekonomije pa bo v prihodnje obravnavala medresorska delovna skupina, sestavljena iz predstavnikov Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstva za finance, Davčne uprave Republike Slovenije, Ministrstva za okolje in prostor ter Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

S spoštovanjem,

Pripravil:
mag. Lovro Lončar
sekretar

Petricija Vrečar
vodja sektorja za programe zaposlovanja

Damjana Košir
GENERALNA DIREKTORICA

Poslati:

- naslovník
- zbirka dokumentarnega gradiva